

PALOAUKEALLA KESÄLLÄ 55 (36)

Ohjaajan ääni alkaa kiukusta jo katketa. Vaikka sotaa leikitään, ei se tarkoita, että tämä on leikkiä. Muutama mies on tullut kuvauspaikalle viinakaupan kautta. Pistävästä hajusta ei voi erehtyä. Saavat siltä seisomalta lähtöpassin ja muistoksi ärsyntyneen äijän mulkaisut.

Vielä jaksaa puhista. Kävelee kuin karhu levottomana syöttiään mittaillen. Ei kuulemma itse viinaksiin koske. Siitä se varmasti sattuu enemmän. Kun joillekin maistuu ihan liikaa. Kuvaajat seurailevat emoaan katseilla ja luovat rohkaisevia silmäyksiä meihin.

Lämmintä päivää pidetty jo hyvän aikaa Savanjärvellä rajavartiokomppanian urheilukentällä. Eikä siitä ole kuin hetki, kun vielä uitiin ja pelattiin lentopalloa. Pari sotilasta tuli silloin kyselemään apuja kuvauksiin. Mentiin kun pyydettiin. Joku oli kuullut, että siitä sotaromaanista tehtiin elokuvaa. Minä en ollut kirjaa lukenut, mutta isä kyllä, ja kylällä muutama muukin. Oli se sellainen, että kipeää teki monelle, myös sodassa olleille.

Lähiseuduilla olivat jo pyörineet. Sellainen sirkus. Jossakin käynnistäneet vähän kuin uuden sodan. Puita

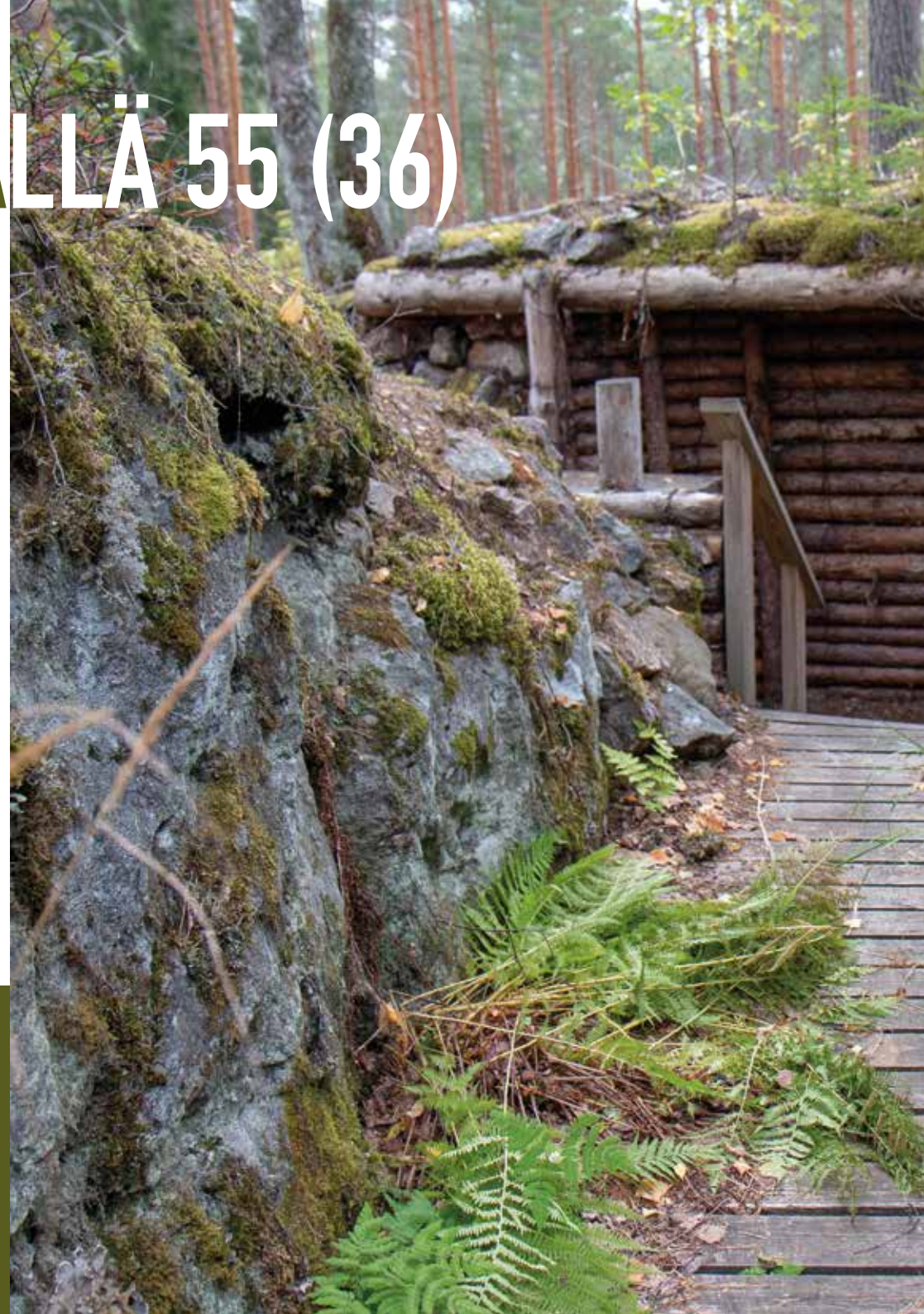
oli kaatunut, kun pommit räjähtelivät, savua nousi ja tuli poltti loput. Joku väitti nähneensä kirjailijan Imatralla vaimonsa kanssa. Oli ollut kovasti kiinnostuneen oloinen ja katsellut tarkkaan.

Aurinko polttee kasvoja. Tuttuja Muurolasta on monia. Mutta paljon myös muualta. Joku väitti nähneensä Viipurilaisen osakunnan poikia. Ei silti, ei näin vähäisellä porukalla sotaa käytäisi, mutta joku taistelu sentään. Meidät käskettiin seisomaan Savanjärven paljaaseen maastoon. Olivat hätäisesti rakentaneet parakit, jotka olivat pelkkää avonaista seinää. Sinne ei tarvinnut mennä.

Rivissä seistään ryhdikkäinä ja paljain päin. Paksut puvut pukkaavat hikeä ja pappi puhuu. Aina samaa ja vielä kerran, uudelleen. Joku horjahtelee ja kaatuu. Tiivistetään välejä. Nostetaan päätä ylös. Varpaisiin ei parane tuijottaa! Ei onnistu kerralla eikä toisella lakin siirtäminen pääläelta käteen ja vyön soljen päälle. Paarmat pyörivät naamalla. Joku mutisee taiteen tekemisen suurista henkilökohtaisista uhrauksista. ■

Pekka Vartiainen

Edvin Laineen Tuntematonta sotilasta kuvattiin kesällä 1955 muun muassa Imatralla, Luumäellä ja Miehikkälässä. Miehikkälän Savanjärven maastossa kuvattiin kaksi elokuvan alkuosan kohtausta, komppanian sulkeisharjoitus sekä kohtausta, jossa pastori siunasi konekivääri-komppanian ennen sotaan lähtöä. Kohtauksessa käytettiin avustajia Miehikkälän lähikylistä, joista valtaosa Muurolasta.

IN THE CLEARING IN SUMMER 55 (36)

The director's voice is starting to crack with exasperation. This may be a pretend war, but it doesn't mean they are playing. A few of the men have turned up at the location via the liquor store. You can't mistake the pungent smell. They are instantly sent packing accompanied by the fellow's furious glares.

He still has breath left. Paces like a bear restlessly gauging its prey. He is reputed to be teetotal. It's likely to upset him more for that reason, that some people are way too partial to a drink. The cameramen follow their mother figure with their eyes and cast encouraging looks our way.

We have already spent a good part of the warm day in Savanjärvi, on the Border Guard Company sports field. And it was only a moment ago that we were swimming and playing volleyball. A couple of soldiers came along looking for extras for the filming. We decided to oblige. Someone had heard that they were making a movie of that war novel. I hadn't read the book, but my dad had, as had some other villagers. It was a story that distressed many people, including those who had been in the war.

They had already been around nearby. Quite some circus. In one place they had kind of started a new war.

Trees had fallen when the bombs exploded, smoke rose and fire burned the rest. Someone reckoned to have seen the author with his wife in Imatra. He had appeared very interested and watched keenly.

The sun scorches our faces. There are many acquaintances from Muurola, but also a lot from elsewhere. Someone said they had seen boys from the Vyborg Students' Union. Not that a crowd this size was sufficient for a war, but maybe for a skirmish anyway. We were ordered to stand in the open terrain of Savanjärvi. They had hurriedly built the barracks, which were all open wall. We need not go there.

We stand in line erect and bareheaded. The heavy clothing makes us sweat and the priest speaks. Always the same and once more, again. Someone sways and collapses. We close ranks. We raise our heads. No good staring at your toes! Removing the cap from head to hand and over the belt buckle doesn't go right first time, or the second. Horseflies buzz around our faces. Somebody mutters something about making great personal sacrifices for the sake of Art. ■

Transl. Annira Silver

Edvin Laine's *Unknown Soldier* (based on Väinö Linna's famous war epic of the same title) was filmed in the summer of 1955 on the so-called Luumäki Line. The area of Savanjärvi in Michikkälä was the location of two scenes from the early part of the film, the company drill and the scene where the padre blessed the Machine Gun Company before leaving for the front. The scenes used extras from the villages around Michikkälä, mostly from Muurola.

<https://urly.fi/1D9P>

Ekaterina Ivanova